

Trefmoment sociale sportaanbieders: 'Let's get stronger, together!'

SESSIE 1: HOE BOUW JE STRATEGISCHE SAMENWERKINGEN EN PARTNERSCHAPPEN OP?

Brengen het praktijkverhaal: Pieter Feys (Rugby Oudenaarde), Bram Van Hecke (speler en vrijwilliger Rhinos), Laure Reyntjens (OCMW Oudenaarde)

Expert reflectie van dienst: Wim Beelaert (KAA Gent Foundation)

Verslag: Bart Rogé (Dēmos)

Sport is meer van het doen dan van het denken, hoorde ik vaak zeggen. Maar deze sessie toont toch dat een beetje meer denken, toelaat veel meer te doen. De buurtsportweek van Rhinos Rugby Oudenaarde bewijst dat de multidisciplinaire aanpak die we met Demos zo vaak bepleiten werkt. Het bevestigde dat we sport in de eerste plaats moeten benaderen als een praktijk, en niet louter als een aanbod voor deze of een andere doelgroep. In praktijken gaat het om de verbindingen die we leggen en wordt het geheel meer dan de som van de delen.

HET PRAKTIJKVERHAAL

Het verhaal van Rhinos Rugby Oudenaarde [brachten we al in onze blogreeks 'Sport en Armoede'](#). In dat artikel merkt Feys op dat de affiniteit die je als club hebt met je leden een belangrijke impact heeft op wie je als club wel of niet bereikt. Oudenaarde heeft een voornamelijk witte middenklasse bevolking. Dat weerspiegelt zich logischerwijs ook in de rugbyclub. Wie zich niet zo identificeert, zal zich ook niet snel identificeren met de club. “Zij hebben het gevoel dat het niets voor hen zal zijn. Wij wilden deze kloof overbruggen en mensen met elkaar in contact brengen”, zegt Pieter Feys.

Met deze ambitie stapten de Rhinos naar het Sociaal Huis in Oudenaarde (OCMW). Ze wilden outreachend werken en zochten partners. Sport valt niet binnen de core-business van het OCMW Oudenaarde, maar er was wel veel goesting om de vraag op te nemen. Hun maatschappelijk werkers willen vaker van achter hun bureau komen om in andere contexten met hun klanten aan de slag te gaan. Maar ook voor hun klanten zagen ze winst. Als je mensen meer zelfredzaam wil maken, is het uitbouwen van een eigen sociaal netwerk belangrijk. Zoiets doe je onder andere door deel te nemen aan sociale, culturele of sportieve activiteiten. Eén van de brugfiguren van het Sociaal Huis kreeg groen licht om mee te werken.

In de zoektocht naar een geschikte locatie gingen de Rhinos en de brugfiguur in gesprek met de sociale huisvestingsmaatschappij SHM Vlaamse Ardennen. Als geen ander kent deze maatschappij plekken in de stad waar de noden het hoogst zijn. Er werd beslist te werken in de wijk rond de Weverstraat in Eine. “Niet zozeer de rugby of de hulpverlening van het OCMW was van belang voor SHM, wel de sociale cohesie”, vertelt Laure Reyntjens van het OCMW. “Ontmoeting en verbinding moesten we op één of andere manier een plaats geven in ons outreach project.”

Na die vergadering werd de sportdienst van Oudenaarde gecontacteerd. Vanuit de sport voor alledoelstelling werkt de sportdienst al langer samen met sportverenigingen om kampen op te zetten tijdens schoolvakanties. Het idee om dit in een wijk te doen, in partnerschap met het OCMW en de huisvestingsmaatschappij, was nieuw voor hen. De jeugddienst, die al langer een mobiele speelpleinwerking heeft en dus vertrouwd is met outreachend werken, sloot ook aan. Zij wilden weten wat een sportaanbod in die context teweeg zou brengen qua bereik van jongeren.

In deze sandwich van enthousiaste partners gingen de Rhinos aan de slag. Ze brachten iedereen samen om elkaar te leren kennen en doelstelling uit te klaren. Welke doelstellingen delen we en welke niet? Is er genoeg voor een gedeeld eigenaarschap? Ze organiseerden focusgroepen met wijkbewoners om te polsen naar verwachtingen en do's & don'ts. "Pas toen het gevoel goed zat, zijn we plannen gaan maken", zegt Feys. "Over wie doet wat en wie brengt wat in. Heel praktisch." Het werd uiteindelijk één buurtsportweek in de paasvakantie. Die werd opgezet als een pilootproject. De Rhinos hielden elke stap en elke afspraak nauwgezet bij. "Ons plan was een blauwdruk te maken die we konden achterlaten voor toekomstige initiatieven."

Met de Buurtsportweek wilde Rhinos Oudenaarde de kinderen uit de wijk een sportieve week aanbieden, maar ook de buurtbewoners bij elkaar brengen. Dat laatst gebeurde vooral door de brugfiguur van het OCMW die huis aan huis ging om kinderen uit te nodigen en ouders te overtuigen, bij de koffiemomentjes voor de ouders 's morgens, maar ook op een afsluitend feestje op vrijdagmiddag voor alle buurtbewoners. "Niets is vanzelfsprekend als je outreachend werkt", zegt speler en vrijwilliger Bram Van Hecke. "Een 15-jarige jongen die zijn 2-jarige broertje waarop hij moet passen meebrengt, taalbarrières waar je door moet, het lunchpakket dat nooit mee wordt genomen, noem maar op. Je moet ermee omgaan. Daarom zijn dergelijke partnerschappen noodzakelijk."

Ondertussen is het pilootproject grondig geëvalueerd. Positief. Maar iedereen is tegelijk realistischer geworden in zijn of haar doelstellingen. "Jongeren toeleiden naar onze club zal een werk van lange adem zijn", zegt Feys. "Dat hebben we nu even losgelaten. We willen geen druk zetten op mensen. Voor de club was het leerrijk. We tonen ons sociaal engagement naar deze stad en zullen dat behouden. Maar we weten nu ook dat wij zo'n buurtsportweek niet structureel kunnen trekken. Dat is voor iemand anders."

Het OCMW ving belangrijke signalen op, zowel rond opvangnoden maar ook rond toeleiding naar vrijetijd. Een foldertje en wat uitleg aan het loket zal vaak niet volstaan. De impact van een brugfiguur was niet te onderschatten. Ook voor de sociale huisvestingsmaatschappij was de buurtsportweek een ideaal opstapje om contacten te leggen en te luisteren naar de noden van mensen die in de buurt wonen.

Het belangrijkste was misschien wel dat met dit pilootproject het draagvlak voor buurtsport in Oudenaarde groeide, van onderuit. Feys concludeert: "Alle belangrijkste partners kennen elkaar nu. We voelen dat een buurtsportweek geen format mag worden waar clubs worden gevraagd om op in te tekenen. Er zal moeten gewerkt worden aan gedeeld eigenaarschap. Het stadsbestuur zal ervoor moeten kiezen en mee investeren."

DE REFLECTIE VAN WIM BEELAERT

1° "Alles start vanuit de context waarin je werkt. De sport en hoe je die tot de mensen brengt, moet zich aanpassen aan die context. Je hebt mensen die dat snappen en je hebt mensen die dat niet snappen. De mensen die dat snappen hebben zowel iets met sport als iets met de sociale sector. Die combinatie is onontbeerlijk."

2° "Het eigenaarschap van projecten moet gedeeld zijn. Dat is waar. Maar dat betekent niet dat iedereen dezelfde doelstellingen moet hebben. Elke partner moet vanuit zijn of haar doelstellingen kunnen instappen en moet die kunnen bewaken. Je moet inderdaad veel tijd investeren om elkaar te leren kennen en je moet het ook samen doen. De vergadertafel is één, het ook samen organiseren is

twee. Partnerschappen moeten concreet worden. Je moet die multidisciplinaire teams ook op het veld zien.”

3° “Registreren wat je doet is zeer belangrijk. Je moet het doen om je eigen relevantie aan te tonen, zowel naar je eigen directies, naar overheden als naar partners. Registreren is documenteren en ook reflecteren en evalueren. Het helpt om de kwaliteit van je projecten omhoog te krijgen. Er zijn nog altijd hoge schotten tussen sport en het sociale en welzijnsveld. Als je ergens binnen wil komen zal je duidelijk moeten zeggen en tonen wie je bent. AAGent is een voetbalclub, maar als communitywerking zijn wij een actor in het sociaal beleid van de stad. Dat zijn we en kunnen we aantonen.

4° “Ga kijken naar hoe ze het in het buitenland doen. Er werd verwezen naar ‘School of Hard Knocks’ uit de UK. Dat is nodig. De sociale impact van sport wordt in het buitenland sterker uitgespeeld dan in Vlaanderen. Dat kan je inspireren, maar ook helpen om overheden en partners te overtuigen. Het moet ons ook stimuleren om onze eigen methodieken uit te schrijven en uit te dragen.”

5° “Elk project bij ons heeft een stuurgroep. Dat zijn ook multidisciplinaire teams. Als we ergens beginnen te werken, merken we dat alle professionals in ‘hun kotje’ zitten. Met onze projecten brengen we die samen. Maar er is ook nood aan eigen professionals. Wij denken nu na over een profiel van ‘community coaches’. Dat zou een breder profiel worden dan de buurtsportwerkers die we doorgaans kennen.”

6° “Het idee van toeleiding naar sportclubs hebben wij ook losgelaten. Veel sportclubs zijn niet klaar om mensen op een goeie manier te omkaderen. Je kan dat ook niet opleggen aan verenigingen. Wij vinden het belangrijker om contexten te creëren waar mensen zich goed voelen. Als ze zich goed voelen, kunnen we aan sport beginnen.”

7° “We zetten ook in op sportclubondersteuning. We hebben verschillende Gentse voetbalclubs samengebracht die dezelfde doelstelling hadden. Een belangrijkste eerste stap was de onderlinge concurrentie weg te halen. Pas dan kan je iets gemeenschappelijk uitbouwen. Waar wij op hameren is de maatschappelijke verankering in de buurt. Een club kan een belangrijke rol opnemen in een buurt, los van de clubdoelstellingen. Dan breng je een langetermijnperspectief binnen en kan je beginnen met kleine stapjes.”

8° “Wat treffend is in het verhaal van de Rhinos, is dat zij een dynamiek binnengebracht hebben in de sportdienst van Oudenaarde. Dynamieken rond alles wat sociaal-sportief is, zijn verre van een gegeven in veel sportdiensten. Het leeft in de centrumsteden, maar is daar zelf nog niet volwassen. Sportdiensten leggen de link naar kansengroepen en naar andere vage beleidstermen, maar hoe het in de praktijk echt werkt weten ze niet. Actoren uit andere beleidsdomeinen weten het vaak beter. Dat zien ze als een gemis, maar ook als een bedreiging.”

[Klik hier](#) om terug te gaan naar het online dossier van het trefmoment van 11 oktober 2018.